

12.5. PLANEET MAA

Kosmosest vaadatuna on planeet Maa kera-kujuline.

Maa vanuseks arvatakse olevat üle 4 miljardi aasta.

Maa on ainuke planeet meie Päikese-süsteemis, kus on elu.

Maa on ümbritsetud õhuga. Siin saavad elada elus-organismid.

MAA PÖÖRLEB ÜMBER OMA TELJE

[Vaata digi-õpikust videoid.](#)

Maa pöörleb ümber oma kujuteldava telje nagu vurr.

Maa pöörleb ümber oma telje läänest itta.

Maa teeb ühe täis-pöörde ümber oma telje **ühe öö-päevaga** ehk **24 tunniga**.

[Vaata digi-õpikust videot.](#)

- Pane tähele, kuidas öö ja päev vahelduvad.

Katse 1

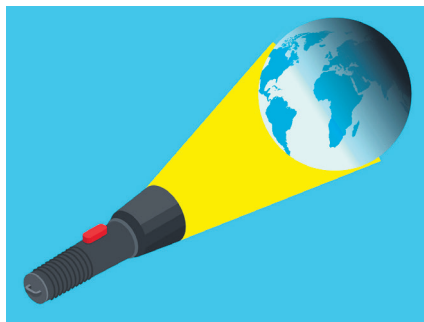
1. Pane vasak käsi vasaku õla peale.
2. Tee koha-peal täis-pööre ümber oma vasaku õla.
Sa pöörled nagu Maa pöörleb ümber oma telje.

Katse 2

Vaja läheb: tasku-lamp, gloobus.

1. Võta tasku-lamp.
2. Pane tasku-lamp põlema. Kujutle, et tasku-lamp on Päike.
3. Valgusta gloobust.

Kas märkad, et üks osa gloobusest jääb valguse kätte ja teine pool on pimedas?

Maa pöörlemise ajal paistab Maa ühele küljele valgus.

Valgustatud küljel on päev.

Teine külg jääb samal ajal pimedusse.

Maa pimedal küljel on öö.

MAA TIIRLEB ÜMBER PÄIKESE

Sa juba tead, et planeedid tiirlevad ümber Päikese.

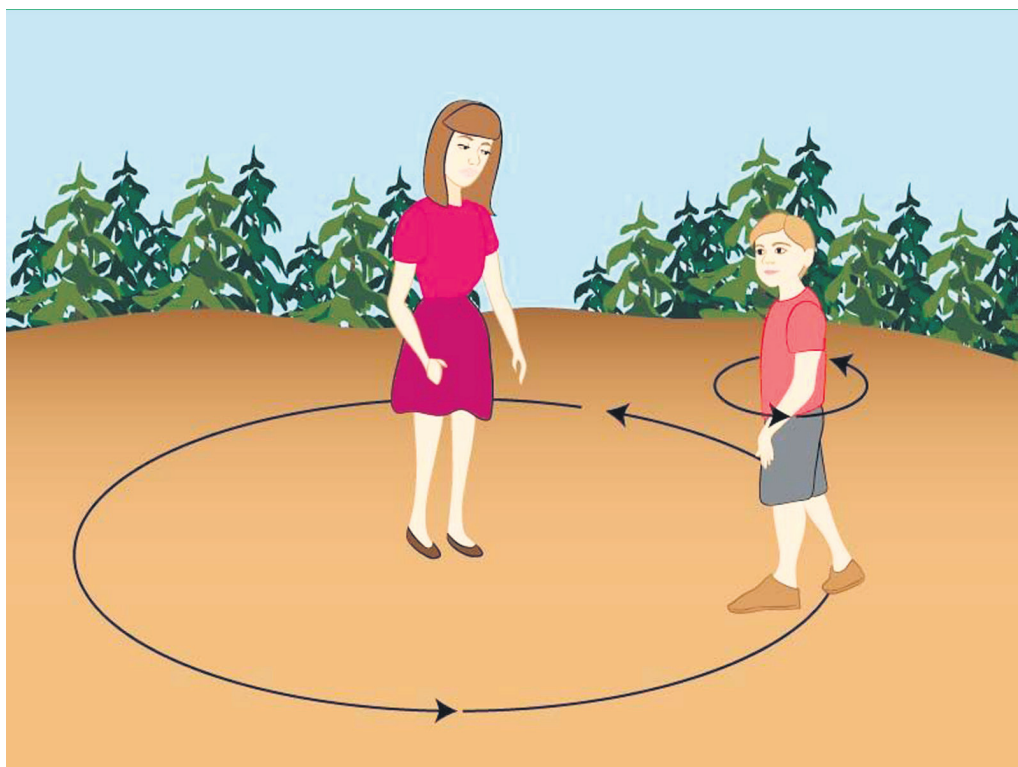
Ka **Maa tiirleb** mööda orbiiti **ümber Päikese**.

Maa teeb tiiru ümber Päikese **ühe aastaga** ehk **365 päevaga**.

Katse 3

1. Joonista pörandale ring-joon.
2. Üks laps seisab ringi keskele. Tema on Päike.
3. Teine laps seisab joone peale. Tema on Maa.
4. Välimine laps liigub mööda ring-joont.
Ta pöörab end samal ajal ümber oma vasaku õla.
Nii tiirleb Maa ümber Päikese.

Ülesanne 1

1. Loe laused.

2. Jooni sisult sobiv sõna-paar või sõna.

- 1) Maa teeb ühe pöörde ümber oma telje
24 tunniga / 365 päevaga.
- 2) Maa pöörlemise tõttu ümber oma telje on maakeral
aasta-ajad / öö ja päev.
- 3) Maalt vaadates tõuseb Päike *idast / läänest*
ja loojub *itita / läände.*
- 4) Maa teeb ühe tiiru ümber Päikese
24 tunniga / 365 päevaga.
- 5) Maa tiirlemise tulemusel ümber Päikese on maakeral
aasta-ajad / öö ja päev.

3. Loe saadud laused.

4. Kirjuta laused vihikusse.

Pea meeles!

Maa pöörleb ümber oma kujuteldava telje
ja samal ajal tiirleb ümber Päikese.